

Rapportage 2023 IJsselstein Lopik

Wonen en Zorg 2040

**Samen voor
toekomstbestendige ouderenzorg**

De juiste ondersteuning en zorg
voor iedereen

*Project in het kader van de Krachtig Verbindende
Toekomstvisie Utrecht*

21/05/24

Inleiding | Begin 2022 zijn activiteiten van het programma *Wonen en Zorg 2040* gestart in de gemeente IJsselstein Lopik. Het resultaat is deze rapportage over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerkingsafspraken over Wonen en Zorg in IJsselstein Lopik.

AANLEIDING

De dubbele vergrijzing en het toenemende aantal ouderen met een zware zorgvraag, zorgt voor grote uitdagingen voor de ouderenzorg, ook in de regio Utrecht. De gezamenlijke ouderenzorgorganisaties in Utrecht hebben, mede op initiatief van Zorgkantoor Utrecht, de handen ineengeslagen en een Krachtig Verbindende Toekomstvisie Utrecht 2030 opgesteld. Het Project Wonen en Zorg 2040 is een van de projecten onder deze vlag.

DOELSTELLINGEN

Ondersteuning en inspiratie bieden, zodat de deelnemende organisaties de aanstaande markttrends het hoofd kunnen bieden, zodat de inwoners van Zorgkantoorregio Utrecht de best mogelijke zorg in de best mogelijke setting, vooral op de lange termijn, kan worden gegarandeerd.

AANPAK

Wonen en Zorg 2040 kent drie programmalijnen, namelijk:

- A. Kennisdeling en analyse:** deze programmalijn bestaat uit 1) Het inventariseren en verzamelen van informatie vraag en aanbod; 2) Deze toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal of regionaal niveau, door middel van een online kennisbank vraag en aanbod; 3) In samenspraak met de deelnemers de “gap”, de discrepantie tussen aanbod en vraag in beeld brengen; 4) Speerpunten formuleren per gemeente / subregio en zo nodig regio.
- B. Visie op oplossingsrichtingen en inspiratiesessies:** deze programmalijn bestaat uit 1) Inventariseren en verzamelen van inspirerende voorbeelden lokaal, regionaal en buiten de regio; 2) Toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal niveau, door middel van de databank en matching; 3) Inspiratiegesprekken en -bijeenkomsten met zorgorganisaties (en stakeholders) over zorg(oplossingen) in de toekomst; 4) Identificeren van lokale en regionale projecten en kansen.
- C. Processen en projecten:** deze programmalijn bestaat uit 1) Ondersteuning bij samenwerking tussen stakeholders; 2) Identificeren van projecten; 3) Ondersteuning zo nodig bij regionale afstemmingsvraagstukken, zoals arbeidsmarkt en speciale doelgroepen.

Deze rapportage is onderdeel van programmalijn B en is het resultaat van een drietal inspiratiesessies in de gemeente over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerking voor het realiseren van het woonzorg aanbod in relatie tot de opgave.

Kijk wat we met elkaar kunnen doen op

toekomstbestendigeouderenzorgutrecht.nl/wonen-en-zorg

Dit is een boodschap van het Project Wonen en Zorg 2040 van de IVVU. Mogelijk gemaakt door Zilveren Kruis Zorgkantoor.

SAMENVATTING | Op deze pagina staan de belangrijkste onderwerpen van deze rapportage samengevat

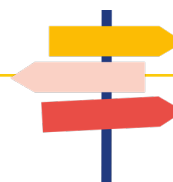

OPGAVE

De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk. Zonder aanvullend beleid komt IJsselstein-Lopik in 2040 zo'n **478** verpleeghuisplaatsen tekort..

BETROKKEN PARTIJEN

OPLOSSINGSRICHTINGEN IJSSELSTEIN LOPIK

- Gesprekken met inwoners over geschikte woningen
- Gesprekken over community care
- VPT en MPT op extramurale zorglocaties
- Aanbieden van huurovereenkomsten voor nieuwe werknemers
- Mogelijkheid tot seniore aanleunwoningen op het terrein Ewoud
- Nieuwbouwplannen intramurale locatie Vecht en IJssel

WOON(ZORG)VISIE EN SAMENWERKINGSAFSPRAKEN

De woonvisie van gemeente IJsselstein is in 2019 vastgesteld, hierin is een aanpak om inwoners langer zelfstandig te kunnen laten wonen opgenomen. In 2023 is gemeente Lopik begonnen met het opstellen van een woonzorgvisie. De status van de woonzorgvisie is niet bekend. Het is van belang voldoende aandacht te hebben in het woonzorgprogramma voor de volledige breedte aan oplossingsrichtingen. Tijdens de inspiratiesessies in IJsselstein-Lopik zijn nog geen samenwerkingsafspraken gemaakt. Een vervolgstap is om bestaande samenwerkingen inzichtelijk te maken, te concretiseren en formaliseren op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.

Proces | In een drietal inspiratiesessies Wonen en Zorg 2040 in IJsselstein Lopik bespraken we met verschillende stakeholders de opgave, oplossingsrichtingen en samenwerking op het gebied van wonen en zorg

Inspiratiesessie 1

15 december 2022

Inspiratiesessie 2

23 september 2022

Inspiratiesessie 3

13 maart 2023

Oplevering rapportage

ACTIVITEITEN

- Besproken opgave; overeenstemming orde grootte en aard
- Besproken; Status woonzorg visie

- Besproken; opgave
- Besproken; Landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het WOZO-programma
- Bestaande initiatieven en projecten

- Bestaande initiatieven en projecten
- Kwaliteitseisen per type woning en voorrangbeleid
- Mogelijke oplossingsrichtingen

Opgave in IJsselstein en Lopik

GROEI VAN OUDEREN MET EEN ZWARE ZORGVRAAG 2040 VRAAGT OM ADDITIONELE WOONZORGPLEKKEN

- De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk; zonder aanvullend beleid komt in IJsselstein Lopik zo'n **478** verpleeghuisplaatsen tekort.
- **WOONDEALS EN PROGRAMMA WONEN EN ZORG VOOR OUDEREN**
- In 2022 en 2023 zijn er 35 regionale woondeals getekend door de minister om het landelijk woningtekort op te lossen. Via deze woondeals kunnen er 936.349 woningen worden gerealiseerd.
- In de provincie Utrecht zijn drie regionale woondeals opgesteld en gaat het om de bouw van ruim 83.500 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. Onderdeel van deze deals zijn ook de bouw van zorggeschikte woningen.
- Het kabinet heeft de ambitie om binnen zeven jaar 290.000 woningen te bouwen geschikt voor ouderen. Deze ambitie is vertaald naar 170.000 nultredenwoningen, 80.000 geclusterde woningen en 40.000 verpleegzorgplekken. En specifiek voor Bunnik; 155 nultredenwoningen, 175 geclusterde woningen en 30 verpleegzorgplekken.

OBSTAKELS IN DE WONINGBOUW

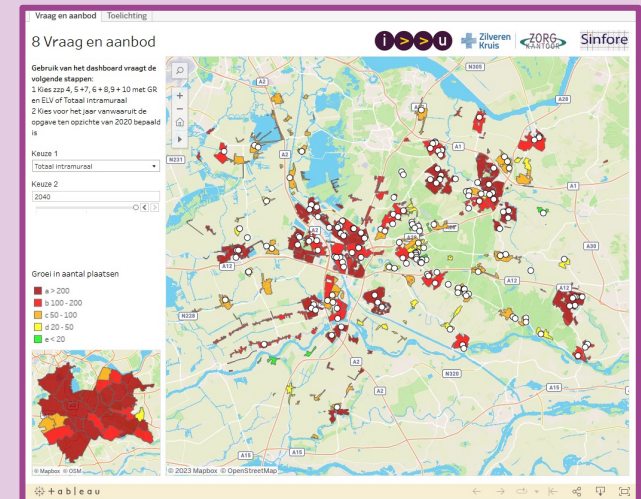
- Belemmeringen zoals: wetten, praktische bezwaren, hoge bouwkosten, opgelopen rente en personeelstekorten staan het realiseren van de plannen van de Rijksoverheid in de weg. Hierdoor is er in de toekomst meer zorg thuis nodig in de oorspronkelijke woning. Creatieve ingrepen en nieuwe denkrichtingen zijn essentieel voor het oplossen van deze woonzorgvraagstukken.

ALLEEN WONINGBOUW IS NIET GENOEG

- De komende decennia stijgt het gebruik van de zorg sneller dan de groei van de economie en vooral van de beroepsbevolking. Daardoor komen de grenzen van de financiële, personele en maatschappelijke houdbaarheid van de zorg steeds meer in zicht. De oplossingen van de verzorgingsstaat volstaan daardoor niet meer voor de toekomst. Indien we dezelfde oplossingen blijven bieden door bijvoorbeeld de verpleeghuiscapaciteit gelijke tred te laten houden met de vergrijzing, dan loopt het systeem vast. Niet alleen worden de kosten hoger, maar er is ook onvoldoende personeel om de zorg en ondersteuning te bieden. Alleen woningbouw programmeren is dus niet genoeg. Samenwerking is nodig met zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen en andere relevante partijen, ook om de vraag naar wonen met zorg en ondersteuning daadwerkelijk af te remmen.

DASHBOARDS EN DATA

Onderzoeksbureau Sinfore ontwikkelde in opdracht van het project Wonen en Zorg 2040 dashboards met prognoses met betrekking tot demografie en de zorgvraag tot 2040 in zorgkantoorregio Utrecht. Deze dashboards zijn openbaar en beschikbaar voor iedereen die zelf aan de slag wil met de onderliggende data. Je vindt de dashboards op <https://ivvu.sinfore.nl>.

De sleutel is samenwerking

BETROKKEN STAKEHOLDERS

Zorgorganisaties

Axioncontinuu

wonen, zorg en revalidatie

Santé Partners

Vecht en IJssel

samen beter

Gemeente

GEMEENTE
LOOIK

Gemeente
IJsselstein

Corporaties | ontwikkelaars

De Woningraat

CAZAS
wonen

Welzijn

Zorgkantoor

WAAROM SAMENWERKEN?

In het verleden was het onderwerp intensieve zorg voor ouderen vrijwel geheel het domein van zorgorganisaties en het zorgkantoor. In de nieuwe situatie verschuift dit van de WLZ naar de Woningwet. Dat betekent dat alle lokale partijen hier een nadrukkelijke rol in krijgen. De oplossing moet gevonden worden in de samenwerking met die zorgorganisaties maar ook in de samenwerking met andere partijen.

Ontwikkelingen hangen in sterke mate met elkaar samen en kunnen niet éézijdig, bijvoorbeeld binnen de zorg, het sociale domein of het fysieke domein, worden opgelost. Om die reden is een integrale visie en aanpak door middel van samenwerking, niet alleen mogelijk, maar ook noodzakelijk.

REGIEROL GEMEENTE

De Rijksoverheid heeft dit ook ingezien en schetst in verschillende beleidsbrieven een belangrijke regierol voor de gemeente in de volle breedte van de opgave, van sociaal domein tot intensieve zorg en de bouw van verpleegzorgplekken. Dat betekent vanuit leiderschap verbinding maken met andere domeinen binnen de gemeente, zoals ruimtelijke ordening en wonen. Ook heeft de gemeente een regierol naar externe partijen, zoals organisaties in zorg en welzijn, woningbouw en inwoners.

Genoemde oplossingsrichtingen IJsselstein en Lopik tijdens de inspiratiesessies

Specifiek gemeente

Bouwen aan vitale en zorgzame wijken

Bewustwording inwoners

→ Gesprekken met inwoners over geschikte woningen

Eigen kracht inwoners

→ Gesprekken over community care

Versterken wijkinfrastructuur

→ VPT en MPT op extramurale zorglocaties (Vecht en IJssel)
→ Aanbieden van huurovereenkomsten voor nieuwe werknemers

Diversiteit aan geschikte woningen

→ Mogelijkheid tot seniore aanleunwoningen op het terrein Ewoud

Verpleeghuis van de toekomst

→ Nieuwbouwplannen intramurale locatie Vecht en IJssel

Voorbeelden van oplossingsrichtingen opgehaald in verschillende gemeenten Project IVVU

Generiek

Bouwen aan vitale en zorgzame wijken

Bewustwording inwoners

- Bewustwording eigen verantwoordelijkheid inwoner
- Voorzorgmaatregelen
- Vroegtijdig verhuizen naar geschikte woning
- Versterken en onderhouden eigen sociaal netwerk
- Financiële arrangementen

Eigen kracht inwoners

- Versterken sociale structuur en samenhang
- Community building
- Ondersteunen zelforganisatie en inwonersinitiatieven
- Mantelzorgondersteuning
- Verbeteren informatievoorziening zorg en welzijn en inwoners
- Reablement

Versterken wijkinfrastructuur

- Geschikt maken woonomgeving
- Ontmoetingsplekken
- Versterken mobiliteit
- Uitbreiding zorg en ondersteuning in de wijk
- Samenwerking zorgorganisatie en woningcorporatie op complexniveau
- Inzet van technologie

Diversiteit aan geschikte woningen

- Toevoegen geschikte woningen en woonvormen
- Nultredenwoningen
- Geclusterde woonvormen
- Geschikt maken bestaande voorraad
- Herzien toewijzings- en voorrangbeleid

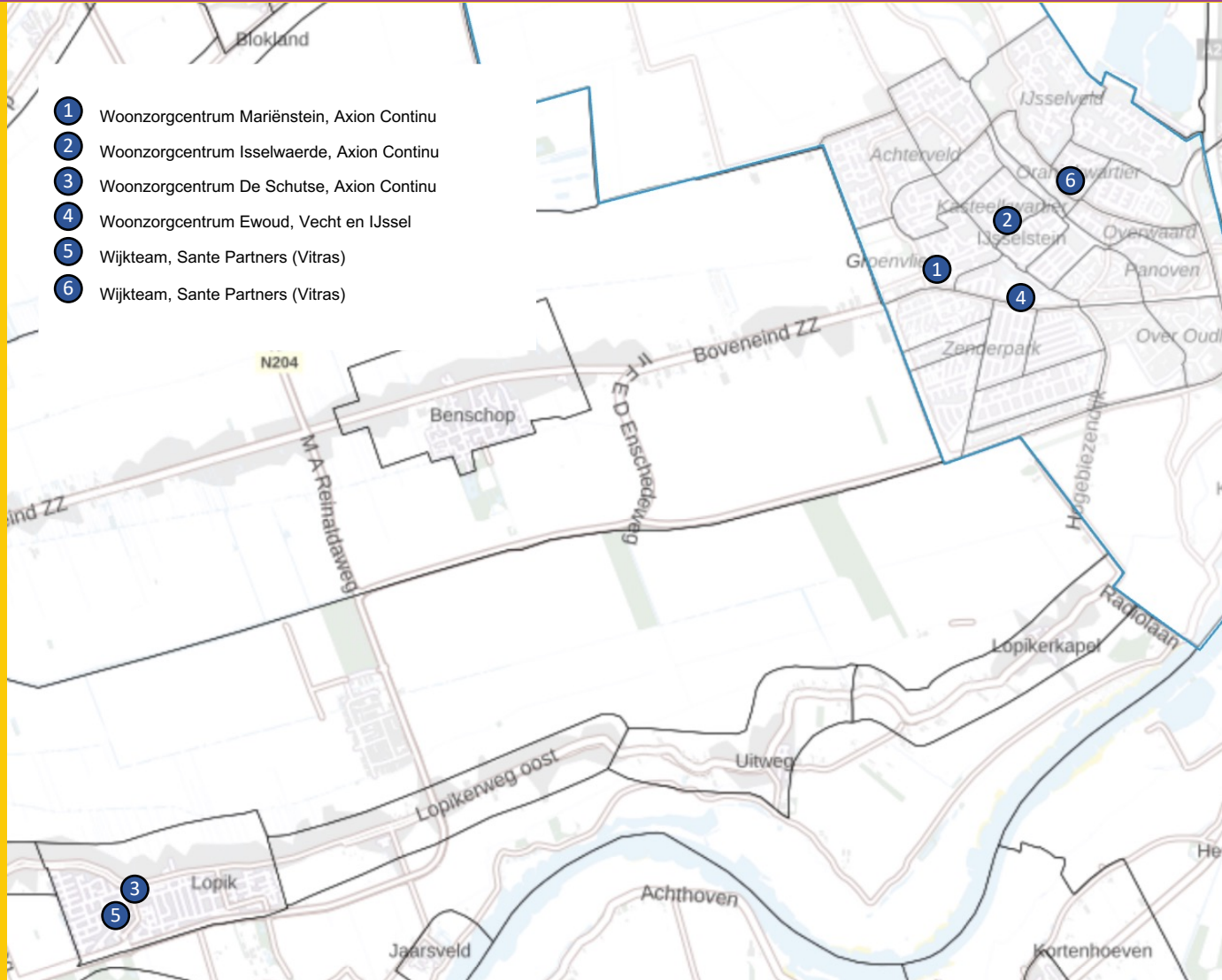

Verpleeghuis van de toekomst

- Openen, moderniseren, en verduurzamen van verpleeghuiszorg
- Toevoegen verpleegzorgplekken

De kaart van IJsselstein Lopik met woonzorg locaties van betrokken partijen

➔ Tijdens de inspiratiesessies is er benoemd dat op locatie Ewoud van Vecht en IJsselstein mogelijkheid tot uitbreiding van intramurale plekken is. Het is niet bekend wat hier de status van is, en of er op andere locaties in de gemeentes ruimte is voor nieuwbouwlocaties.

D
Diversiteit aan geschikte woningen

E
Verpleeghuis van de toekomst

Toelichting op de oplossingen in IJsselstein Lopik

A

Bewustwording
inwoners

B

Eigen kracht
inwoners

C

Versterken
wijkinfrastructuur

A

→ Gesprekken met inwoners over geschikte woningen

De intentie is uitgesproken om vanuit de gemeenten om gesprekken met senioren te voeren (met name mensen met een lage SEP en minderheidsgroepen) om de overstap te maken naar een andere, toekomstbestendige woning.

B

→ Gesprekken over community care

Tijdens de inspiratiesessie is aangegeven door Vecht en IJssel dat ze met Cazas Wonen in gesprek gaan over community care

C

→ VPT en MPT op extramurale locaties

Vecht en IJssel geeft aan VPT en MPT aan te bieden bij extramurale zorglocaties

→ Aanbieden van huurovereenkomsten voor nieuwe werknemers

Vanwege het grote personeelstekort in de gemeente biedt Vecht en IJssel werknemers huurovereenkomsten aan

Tijdens de inspiratiesessies is met name gesproken de opgave. Er is geen tijd geweest om initiatieven te concretiseren of samenwerking te formaliseren. Ontwikkelingen en huidige stand van zaken van de genoemde oplossingsrichtingen zijn niet bekend.

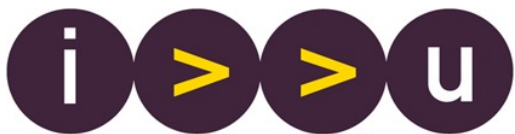

Adviezen voor vervolg

ADVIEZEN VOOR VERVOLG

- Nu is het moment om te handelen. De toename van vergrijzing gaat vanaf 2020 steeds sneller.
- Opstellen van kwaliteitseisen per type woning voor verschillende doelgroepen samen met alle betrokken partijen, zodat er eenduidig beeld van geschikte woonruimtes per doelgroep is en hier bij nieuwbouw- of verbouwprojecten tijdig aandacht aan kan worden besteed.
- Met betrokken partijen bepalen welke doelgroep voorrang krijgt en welk type woning hiervoor geschikt is.
- Opstellen van de woonzorgvisie met aandacht voor de volledige breedte aan oplossingsrichtingen.
- Een systematisch én pragmatische aanpak: gericht op het proces van bewustwording en coalitievorming naar agendering en uitvoering van concrete projecten.
- Samenwerking formaliseren en faciliteren. Samenwerking is de sleutel; Een vervolgstap is om bestaande samenwerkingen inzichtelijk te maken, te concretiseren en formaliseren op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.

Colofon

Commissie project Wonen en Zorg 2040

Kees Weevers

Thijs Houtappels

Harry Finkenflügel

Joyce Jacobs

Mariska Tichem

Liesbeth Hoogendijk

Adviserend: Saliha el Habri en Claartje Broeren

Projectteam IVVU

Arnout Siegelaar (projectleider)

Daniel Mogendorff

Sander Konings

Romee van Hunen

